

En Vergil-reminiscens hos Rasmus Bartholin

I sin *qvæstio De studio lingvæ Danicæ* fra 1657 propagerer Rasmus Bartholin tanken om at fremme det danske sprog. Som integrerede led i sin argumentation herfor inddrager han med navns nævnelse en lang række romerske autoriteter: Seneca, Lucretius, Plinius Secundus, Sueton, Curtius, Valerius Maximus, Macrobius, Columella og først og fremmest Cicero. I alle disse tilfælde har C. Behrend anført de nøjagtige kildesteder i anmærkningerne til sin oversættelse af Bartholin.¹

Derimod synes en antik reminiscens, hvortil Bartholin ikke markerer nogen proveniens, at være gået upåagtet hen. Det drejer sig om det sted,² hvor Bartholin lover, at vanskelighederne ved at elaborere det danske sprog lader sig overvinde. Som argumentation herfor indskrænker han sig til at sige

Labor improbus omnia vincit

et maxime-agtigt udtryk, der formentlig har været i almindelig omløb og således let kan være faldet Bartholin i pennen, uden at han har haft dets litterære rod i tankerne.

Der er imidlertid grund til at mene, at Bartholin har været sig sin kilde fuldt bevidst, nemlig Vergil, der i *Georgica* 1.145-6 siger

Labor omnia vincit / improbus

i sin opfordring til at opdyrke det italienske fædrelands bondejord.

Den kontekstuelle parallellitet mellem de to forfattere er således slående: Begge vil kultivere et i fædrelandet uopdyrket område, Vergil den italiiske jord, Bartholin det danske sprog.

Når Bartholin ikke som ved de øvrige antikke citater nævner sit forlæg ved navn, kan det skyldes, at han her ikke – som i de øvrige tilfælde – kan bruge sit forlæg som specifikt argument, men netop kun som *gnome*, fordi han og Vergil trods den parallelle baggrund med hensyn til at excolere et forsømt område i den fædrene kultur taler om to forskellige sagområder.

Noter

1. Rasmus Bartholins Tale om det danske Sprog, oversat fra Latin ved C. Behrend, København 1914.
2. Danske Grammatikere I, udgivet af Henrik Bertelsen, København 1979 (1915), p. 23.

Sven Lindahl